

האם שיח הזכויות (והעילבון) החל במדבר?

ביומון המבוקש "רוחות מדבר" זועקת כותרת ראשית ומכה גלים...
"אבינו מת במדבר ובנים לא היו לו... כי אין לו בן... למה יגרע שם אבינו מתוך משפחתו
כי אין לו בן?"

חמש בנות, דעתניות ולמדניות, חמושות בשפה שנונה וקולחת ובראיות הלכתיות,
דורשות נחלה בארץ ישראל. לא לנחלה בלבד הן מייחלות אלא להכרה! ונימוקן
עימהן: "לא נסכים להדרה על רקע מעמדי, רק כי אנו נשים. נחתור בכל תוקף
לאפליה מתקנת"!!!

לרגע שמענו כבר את המצלמות המתקתקות במרץ בראיונות לעיתונות ובמסדרונות
בית המחוקקים, כשהאייטס כובש הרשתות מגיע לכל בית במהירות הבזק ומתודלק
ע"י בעלי עיני... בעיני דמיוננו כבר ראינו את תמונותיהן של חמש הנשים החזקות
הללו, המשוחררות מכבלי החשיבה הישנה, מתנוססות מעל עזריאלי בפוזות
המתאימות למסר.

האומנם?

היומון, כמובן, לא היה ולא נברא אלא משל הוא.

הכותרת משקפת את הקריאה השטחית של הפסוקים. ומה מגלה קריאת עומק?
הנה מבטו העמוק של הרב אלחנן סמט בספרו "עיונים בפרשת השבוע" על פרשת
בנות צלפחד.

"למה יגרע שם אבינו מתוך משפחתו כי אין לו בן?"

הבנות אינן דורשות דבר לכבוד עצמן, אלא חפצות להנציח את זכר אביהן, לעגן קיומו
בנצח, "הקשר של האדם מישראל לשרשרת הדורות האחוזה בנחלה המשפחתית
מעגן את חייו בנחלת השם, הנצחית והכפולה: בארץ ה' ובנחלת ה'... היחיד החולף
משתלב בשרשרת הדורות, מנציח בעצם קיומו על נחלת אבותיו את אבותיו...
וזוכה להנצחת עצמו ע"י בניו ובניו שייאחזו אף הם בנחלה זו" (הרב א.ס.).

הווה אומר, שכל מאוויון של בנות צלפחד היה לאפשר היאחזות בארץ של כל משפחתו
של האב ובכך להנציחו ולהמשיך את קיומו הרוחני. הן לא שאפו לחולל מהפכה ולא
לערער את המבנה החברתי. וראיה לכך: "בנות צלפחד דרשניות הן- שהיו אומרות:
אילו היה לו בן- לא דיברנו" (בבא בתרא קי"ט ע"ב) שאז היו חלים דיני הירושה
הרגילים המאפשרים הקמת שם המת על נחלתו.

כל שביקשו היה, שמעמדן כיורשות ישמר ולא תיבלענה במשפחות בעליהן ובכך
תשמנה כחוליה פעילה בהנצחת אביהן על נחלתו.

ובכל זאת, מחדד סיפורן המרשים של בנות צלפחד את השוויון המהותי הערכי שבין
גברים לנשים. שוויון זה אינו בא אלא להאדיר את רחמי הקב"ה על בני אדם, שאינן כמידת
בשר ודם המעדיף את הבנים על הבנות כיורשים בלעדיים. (ספרי מסעי פרשה ב').

עצתו של משה רבנו עפ"י ה' הייתה שתינשאנה לבני שבטן, "לשוב בעיניהן תהיינה
לנשים אך למשפחת מטה אביהן תהיינה לנשים ולא תיסוב נחלה ממטה אל מטה כי
איש בנחלת אבותיו ידבקו בני ישראל". בכך נתקבלה בקשתם של הנשיאים ממשפחת
בני יוסף. וכן עשו בנות צלפחד שנישאו לבני דודיהן.

מוסיף הרב חנן פורת זצ"ל בספרו "מעט מן האור" הערה חשובה: "זה הדבר אשר
צוה ה' לבנות צלפחד: רק בדור הראשון של נחלת הארץ נדרש בידול וקביעת נהלים
לשימור השבטים. לטובת עתידו של עם ישראל נקט צעד חיוני כדי להעמיק שורשים,
נדרש להעמיד כל שבט כשלעצמו. ואז בדור הבא "הותרו שבטים לבוא זה בזה" כי רק
על בסיס הייחודיות תגיע אחדות עם ישראל על גווינו.

באיזה לימוד מזהים על ערכי המשפחה זיכו אותנו מחלה, תרצה וחגלה ומלכה ונעה,
עד סוף כל הדורות. לימוד שיחקק בכל הלבבות ובאדמת הקודש של ארץ ישראל,
וממש, אבל ממש לא על מגדלי הכרך הגדול.

הרבנית רות בנימין

מרצה ויועצת בתחום המשפחה
וחברת בוחרים במשפחה

בוחרים
במשפחה

"בוחרים במשפחה" - ארגון חברתי ששם לו למטרה
לחזק ולקדם את ערכי המשפחה בחברה ובמדינה,
מול מגמות הפירוק של התא המשפחתי בארץ ובעולם